

אישה עם זקן / יונה אשורב

כשהכרתי את חברה שלי (איתה עברתי לגור לא מזמן) הייתי בתקופת מעבר, כזו שחוצצת בין עולם הרווקות לעולם הזוגיות. בהתחלה, כשרק התחלנו לצאת, עדיין נותרה לי האפשרות להתנהג כרווק, וככל שנשאבתי יותר לתוך עולם הדייטים כך התעניינתי יותר בשאלה ה"גדולה": מי אמור לשלם את הארוחה?

הקיץ היה בפתח ודגלים צבעוניים של גאווה נתלו על עמודי העיר. הרגשתי מבולבל, לא מבחינה מינית כמובן אלא באופן כללי. הייתי חייב להעסיק את המוח באיזה נושא כבד, כזה שיערער אותי וישכיח את הפחד מהמחויבות שהזדחלה למיטתי. נזכרתי שפעם, מעט אחרי שהשתחררתי מהצבא, הייתי הולך למכון כושר, וכשהייתי עומד באזור של המשקולות החופשיות, ומביט בכל הגברים החטובים מסתכלים על השרירים שלהם מתנפחים במראה, הייתי בטוח שכל רגע מישהו הולך להוציא משרוקית ולשרוק, ואז כולם, בבת-אחת, יורידו את המכנסיים, יתחילו לאונן במרץ ויתחרו מי גומר הכי מהר.

החלטתי שמצאתי נושא ראוי. חשבתי על גברי המכון, והנחתי שאם גברים הולכים למכון יש סבירות שנשים אוהבות גברים שהולכים למכון, אך נוכחתי לגלות, לאחר ששאלתי כמה וכמה נשים, שרק חמש אחוז מהן בערך נמשכות לשרירנים, מה שהבהיר לי שהאובססיה של השרירנים נובעת ממקור אחר לגמרי. במהרה נטשתי את עניין השרירים, והסקרנות שלי לגבי השאלות ששאלתי הלכה וגברה, ומצאתי את עצמי שואל בחורות, אומנם במסווה, שאלות שעניינו אותי.

"נגיד, מה, אם היה לי שיער ארוך, את יודעת, טרזן כזה, את רוצה להגיד לי שזה היה עושה לך את זה?"

שאלתי שאלות מכל מיני סוגים והתשובות שקיבלתי היו שונות, "כן", "לא", אך התוספות לאחר מכן היו די דומות, "מה אני א'הבלה?"

עם הזמן נוכחתי לגלות שהשונות בין מה שנשים מוצאות כמושך אצל גברים היא כה גדולה, עד שהפסקתי להתעסק בזוטות כמו לבוש או שיער או מראה חיצוני, וניסיתי להתמקד בדברים גדולים יותר, בסיסיים יותר. לא נותר לי אלא להיפגש עם ידיד ותיק מימי הצבא ולדון איתו בנושא. קוראים לו בוריס גורוביץ', הוא גרמני ולא רוסי, הוא חוקר מוח ויש לו משקפיים. בכל מה שנוגע לנשים, הייתי אומר שיש לו יותר ידע מניסיון. שתינו כמעט חצי בקבוק קמפרי ועישנו סיגריות מגולגלות ובטלוויזיה, בדיוק לפני שהתחילה התוכנית של לונדון וקירשנבאום, שידרו פרסומת מהפכנית:

התשדיר פירסם אבקת כביסה של אריאל, ובפעם הראשונה בטלוויזיה בישראל, ויש סבירות שגם בחלק גדול מן העולם המערבי, האדם שהמליץ על האבקה וטען שהוא משתמש בה היה גבר. אם יש משהו שלא יפרסמו לשווא זה פרסומת, מן הסתם, ואם הפרסומת פנתה לגברים סימן שקהל יעד שכזה, שמכבס בהנאה, קיים ושריר. בוריס היטיב את משקפיו, לגם מהקמפרי, חך בגרונו ואמר שחייבים ללכת לשתות איפשהו.

בחוץ היה חם ולח, והלילה היה צעיר מדי. השעה הייתה שמונה בערך והרחובות והברים היו עדיין ריקים. בדרך בוריס סיפר על דוד שלו חמי, שמטפל בשלושה ילדים ועובד במשרה חלקית בתור רוקח, ושאישתו, שמרית, היא אשת היי-טק מצליחה, עם משקפיים, מכופתרת, עקבים והכול. הייתי קצת שיכור, לא הרבה, ושמחתי על כך שהצלחתי לרתום את בוריס לנושא שהעסיק אותי. לפנינו נפרש לילה שלם של חיפוש אחר תשובות שכפי שהיינו עתידים לגלות, היו ממש לא חד-משמעיות.

המשכנו לצעוד ובוריס שאל אותי כל מיני שאלות היפותטיות בקשר למערכת היחסים הצעירה שלי ושל חברה שלי, ואחת מהן הייתה "אם תעברו לגור ביחד, או משהו בסגנון, מי הולך לשלם את שכר הדירה?" הרהרתי לרגע, ואז הוא הוסיף "ואני מזכיר לך, אתה מתיימר לכתוב ספרות בישראל ואתה מכין קפה למחיתך". שתקתי.

הגענו לבר. הקירות היו שחורים והנברשות שכמעט ולא האירו היו זהובות, השלט שהורה "אסור לעשן" מוסך על ידי עשן סיגריות, והבליינים כולם היו צמודים לבר למרות שעל שולחנותיהם היו כבר כמה כוסות מלאות. בזכות גובהו, בוריס איתר שני מקומות בקצה השני של הבר ופילסנו את דרכינו בין ההמון. התיישבנו, הזמנו בקבוק קמפרי והתחלנו לשתות.

ברקע השמיעו את "girls just want to have fun" ואחת הבחורות, שלבשה חצאית קצרה מדי בשביל לרקוד על הבר מבלי שיראו לה את התחתונים הלבנים, נישקה את כל באי-המקום פרט לבוריס שסירב בתוקף. לברמנית שמזגה לנו היו ראסטות, מולנו ישבו זוג מבוגרים, ובכיסא משמאלי ישב בחור צנום ומטופח שכמה נשים כבר הספיקו להתעניין בו. המוסיקה הייתה חזקה, אך היא לא הפריעה לשאלות לעלות במוחנו. כשהתחלנו להתמקד בעובדות שקרו בשטח, התהיות עלו מאליהן. אמרתי לבוריס שירשום לעצמו את השאלות כדי שלא נשכח:

"מה אישה מחפשת בעולם פוסט-מודרני?"

"האם הולדה היא שיא תשוקותיה?"

"האם תוחלת החיים, שוויון האישה והגלובליזציה, אפשרו לאישה עצמאיות חדשות?" (מובן שכן)

"האם עצמאיות אלו שינו את אידיאל הגבר בעיניה? ואם כן, מהו האידיאל?"

והשאלה החשובה ביותר, כמובן, "איך אני ובוריס, שני שיכורים עניים, שיושבים ומבזבזים זמן על נושאים שכאלו, אמורים להיכנס לתוך השבלונה של גבר נורמטיבי בימינו?" אך למרות הפחד מהתשובות, במהרה הבנתי שלא זה העניין, ושאלות גדולות יותר ונועזות יותר העסיקו אותי.

הבחור משמאלי, זה שמספר בנות התעניינו בו, שלח יד לירך שלי, החווה עם סנטרו לעבר הבקבוק קמפרי וציין שאני ובוריס "שתיינים לא קטנים אה?". נרתעתי לאחור ולאחר מכן שאלה צפה בראשי, "אם הוא גיי איך הנשים מסביבו לא הבחינו בכך? ואולי, מאפיינים נשיים הם דרישה נשית חדשה?"

הרגשתי טיפש, ובאופן לא מוסבר גם מסורס, כאילו את התפישה שלי לגבי גבריות שאבתי מהמאה הקודמת, והפרימיטיביות בה אני נאחז גרמה לי להגיע לבר, ולהרגיש דחוי בזמן שאני מרגיש הכי "גברי". כשסיימנו את הבקבוק יצאנו החוצה והתחלנו לצעוד לעבר הבר הבא. רוח הקשתה עלינו את ההליכה בשדרה ובוריס הרכין ראש, שילב ידיים, ותוך כך דיבר על סטרוקטורליזם.

על פי זרם חשיבה זה, שחלק נכבד ממנו נשען על יסודות בלשניים, התופעות התרבותיות בעולם אינן מתרחשות לבד, כלומר הן חלק ממבנה (structure) שלם. משמע עם כל תמורה מחוייבת למציאות תמורה נוספת (כמובן על פי הגישה). לפיה, התרבות היא מערכת של סימנים מנוגדים, דיכוטומיים, שמשקפים את טבעה של החשיבה האנושית. כלומר, את השחור אנו מבינים דרך הלבן, את האושר דרך העצב, וכו'.

לאחר שבוריס סיים את הנאום הקצר, הוא הסביר שהסטרוקטורליזם הוא הכלי הנכון לאחוז בו בכל הקשור למגדר, שכן איזו דיכוטומיה ברורה יותר, תימצא מאשר הדיכוטומיה בין גבר לאישה? "ככל שיותר נשים יצאו לעבודה יותר גברים יישארו בבית, ככל שיותר נשים ימשכו לגברים עם מאפיינים נשיים כך ירבו הגברים שיאפיינו עצמם ככאלו." אמר.

בעוד שדיבר נזכרתי בבחור שישב משמאלי בבר, שהיה גיי (בהנחה שבאמת היה גיי) ועל כך שהנשים מסביבו לא הבחינו בכך. חשבתי: מה אם הניגודים העזים האלה, הגבר והאישה, מה אם הפער ביניהם הולך ומצטמצם? מה אם הדיכוטומיה הברורה לנו תתלכד לפתע?

שאלתי את בוריס אם הוא שמע על קונצ'יטה וורסט, והוא הינהן וכיווץ שפתיים. במקור קונצ'יטה היא גבר אוסטרי שידוע בציבור כדראג קווין. אך קונצ'יטה לקח או לקחה את זה לשלב הבא, ובתחפושת שלה שילבה זקן, מה שנוגד לגמרי את רעיון הדראג, ומה שמבלבל לגמרי בין הזהויות המיניות: גבר שמתחפש לאישה עם זקן.

המשכנו ללכת וסקרנו במהרה כל מיני תופעות תרבותיות: את הטשטוש המגדרי של ה-glam rock בשנות ה-70 בלונדון, את הזכייה של דנה אינטרנשיונל באירוויזיון ואת מצעדי הגאווה ברחבי העולם. היה נדמה לי שבוריס לא שבא-רצון, הוא העביר יד דרך שיערו השחור, דיבלל אותו מעט ואמר "שמע, כל השטויות האלו, מה שאנחנו מדברים עכשיו, זה לא איזה משהו חדש".

בוריס הוביל אותנו לבר בסוף רוטשילד, הליין בו הוגדר כערב גאה. תחילה סירבתי, אך בוריס לא ויתר, וכמו בפעם הקודמת, שוב הוא איתר עבורנו צמד כיסאות על הבר. במקום הייתה אווירה נכלולית דווקא בשל ההרגשה שכולם אוהבים את כולם, והרגשתי מרומה או אחד שעתיד להיות, לא יודע למה.

לאחר כמה דקות בוריס ניגש לשירותים, ובמקומו התיישבה בחורה צעירה יפה וקרחת. מיותר לציין שהייתי מבולבל, ולפי הגיחוך שלה היה אפשר להבין שהיא קלטה מיד שאני לא שייך למקום. "חבר שלך יחזור בקרוב?" שאלה.

"מי בוריס?" צחקתי צחוק מזויף "לא לא אנחנו לא חברים, כאילו הוא חבר מהצבא וזה את.."

"תירגע טיפשוון, הבנתי, בלי פאניקה, לא באתי להלשין עליך...מה אתה שותה?"

היא שרקה לברמן והזמינה לנו 2 צ'ייסרים של בחרובקה, המשקה המועדף עליה, ואני ניסיתי לפענח את הסיטואציה המוזרה.

אומנם ראשה היה גלוח, אבל תווי פניה היו עדינים להפליא. אפה היה קטן וצר ושפתיה היו דקות. עורה היה בצבע מוקה ועיניה היו בצבע אפור מבריק. היו לה עגילים זהובים וקטנים לאוזניה, נזם באפה, ושרשרת כסופה שעליה הושחל עוגן מיניאטורי. היא לבשה גופיה בצבע ב'ז שהבליטה את החזה הגדול שלה, ג'ינס משופשף ונעלי אול-סטאר. התחרטתי שלא התעקשתי על הקמפרי שלי, את הבחרובקה כמעט ירקתי, והיה נדמה שהיא התמוגגה מכל טיפה של המשקה המזוויע הזה.

"לירן אמרת? נכון? אז מה את עושה פה לירן?" שאלתי.

בוריס בדיוק הגיע, ומכיוון שנימוסים אצלו זהו כורח ראשון במעלה הוא הסביר ללירן שהוא ישב שם, וזה רק הגיוני שהיא תקום ברגע שהוא מגיע. מהשנייה הראשונה חיבבתי את לירן, והרגיש לי שגם היא, איני יודע למה, הרגישה חיבור אליי ואפילו לבוריס. אחרי שהיא שתתה עוד כמה בחרובקות ואנחנו עוד כמה כוסות קמפרי היא הכריזה "וואלה אתם חברה לעניין, אולי נמשיך לאיזה בר אחר, מה אומרים?" שאלה.

יצאנו מהבר והתחלנו לעלות בשדרה "איך נכנסתם בכלל?" שאלה "הם כבר מיומנים פה בלזהות". הסברתי לה שיש לי דם של שחקן, שהלכנו מחובקים שתי דקות לפני שהגענו כדי שזה יראה טבעי, וממש לפני הדלת, הדבקתי לבוריס נשיקה על הלחי. היא צחקה.

בוריס לא הלך סחור-סחור, אבל לטעמי הוא פיספס את הנקודה. הוא התחיל לשאול אותה כל מיני שאלות מוזרות ופולשניות על המיניות שלה, והיא מצידה לא נרתעה כלל, אדרבא, היה נדמה שלא דיברה על זה שנים, ועתה היא משחררת את כל מה שנכלא.

"שמע אני לא בקטע של ג'ון לנון וכל השיט הזה או לא יודעת מה, אבל אתה תקוע בשנות התשעים חבריקו. הנה, שמע סיפור, חבר שלי לדוגמא, קוראים לו דני והוא נשוי לאיזה דוגמא מהמם שקוראים לו דניאל, הם מאוהבים וכל החרא הזה וכמו כל החד-מיניים הם לא יכולים להביא פה ילד, אבל מה, במקרה דני הוא ביולוג ויש לו הרבה חברים שמתעסקים בביו-טכנולוגיה ועוד כל מיני שטויות כאלו, והם אומרים שעוד כמה שנים יהיה כבר אפשר לגדל תינוק ברחם מלאכותי, כאילו לא צריך יותר את הרחם של האישה אתה מבין?"

בוריס אמר לה שזה לא הגיוני, וששיעתוק הכרומוזומים הוא הדבר הבעייתי פה, לא הרחם, והיא הינהנה ואמרה שבדיוק על זה הם עובדים וזה לא יקח הרבה זמן. בוריס היה ספקן, אבל בזמן שצעדתי מאחוריהם עלו בראשי כל מיני תסריטים אפשריים. סביר להניח שלירן צדקה, גם אם זה לא יקרה בזמן הקרוב, בשלב מסוים יהיה אפשר לייצר חיים דרך זיגוטה שתתרחש ברחם מלאכותי. בראש עלו לי מחשבות על מדינה מבודדת ללא מגדר, חד-מינית, ובכלל, כל מיני שינויים שיתחוללו בעקבות הקידמה, שהאופן בה היא מתפתחת משפיעה ישירות על המגדר. לירן המשיכה לדבר.

"אנחנו לא חיים בעידן חשוך או משהו, אנחנו לא חיים באיזה שבט שמשמר את עצמו וזורק לבאר גברים הומואים שלא יכולים להוליד. חבר שלך מאחורינו, שהוא מקסים והכל כן? הוא הומופוב לא קטן, אבל אני בטוחה שאם תשאל אותו אם הוא מעדיף לחיות בעולם רק עם נשים הוא יגיד לך שלא, אם הוא יגיד כן אז אני אשאל אותו, אז למה אתה יוצא עם בוריס לבלות?"

בקיצור, מה אני אומרת, אם לפני מאה שנה היה אסור הומואים אז עוד מאה שנה תהיה להם גם מדינה."

היה משהו מפחיד במחשבה על העתיד, אך עם זאת גם משהו נעים, בעיקר כשליך דיברה על כך. רציתי לשאול אותה את השאלה המכרעת, אם היא לסבית או לא, אבל אחרי אהבת האדם חסרת התנאים שהיא התהדרה בה, הייתי הופך את עצמי לאידיוט מושלם אם הייתי שואל.

המשכנו ללכת ואמרתי לבוריס שאני מעדיף לסיים את הלילה. נפרדנו מליך והמשכנו לכיוון הטיילת, אכלנו המבורגר והתיישבנו על ספסל שהשקיף לים. "היא מקסימה אה?" שאל אותי בוריס. "כן, מקסימה ממש". ענית.

"היית רוצה ממנה ילד? ותזכור, חד-מיניות לא עוברת בגנטיקה."